

SAMEN DUURZAAM

eindrapport

deelnemer-nummer A&O fonds: 131921
verplichtingen-nummer A&O fonds: 20191038

SAMEN DUURZAAM

inhoudsopgave

- A SAMENVATTING**

- B AANBEVELINGEN**

- C PROCESVERLOOP**

- D FINANCIËN**

A SAMENVATTING

Eind 2018 startte in Sittard-Geleen een ontdekkingstocht naar een andere manier van samenwerken in de samenleving, met de gemeente als verbindende, aanjagende en faciliterende partij: SAMEN DUURZAAM.

Deze zoektocht leidde naar een brede stakeholdersbijeenkomst en een brede dialoog met de samenleving in de periode september – november 2018. Het leidde in 2019 naar tweedaagse werksessies met partijen uit de samenleving over de onderwerpen innovatie, arbeidsmarkt, jeugd en gezondheid.

Met de (financiële) steun van het A&O fonds, de Brightlands Chemelot Campus en de gemeente Sittard-Geleen startte in november 2019 de ontdekkingstocht met een nieuwe etappe: de vertaling van de eerder opgedane inzichten in concrete experimenten. 12 experimenten werden opgestart in twee Stadslabs. Het Stadslab Geleen Circulair en het Stadslab Historisch Sittard. De groep van ondernemers, experts van maatschappelijke instellingen, inwoners, gemeentelijke bestuurders en ambtenaren die een rol hebben in de Stadslabs groeide naar ruim 60 personen.

In het Stadslab Historisch Sittard richten de experimenten zich op het aantrekken van wandelaars/fietsers, zakelijke reizigers, verblijfstoeristen en authentieke shoppers naar de historische binnenstad. In het Stadslab Geleen Circulair ontstaat door de experimenten een knooppunt voor maatschappelijke innovaties voor de transformatie naar een samenleving waar alle afval een grondstof is voor een nieuw product.

Het succes is de Stadslabs maakte het mogelijk om de volgende stap te zetten: het professionaliseren van de Stadslabs. Dit leidde in december 2020 tot oprichting van de Maatschappelijke BV Stadslabs Sittard-Geleen, zoals bedoeld in het in 2020 genomen besluit van de ministerraad. Dit besluit van de ministerraad moet nog vertaald worden in formele wetgeving die Maatschappelijke BV's in staat stelt om een effectief vehikel te zijn voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. De BV Stadslabs Sittard-Geleen zal zich geheel gedragen als maatschappelijke BV en kan daardoor leerinformatie opleveren voor de uitwerking en implementatie van de wet op de Maatschappelijke BV's.

De intentie van het college van B&W en gemeenteraad in 2018 om anders te gaan samenwerken is in november 2020 gevolgd door het besluit van college van B&W en gemeenteraad om ruimte te geven aan de verdere ontwikkeling van de Stadslabs Sittard-Geleen en daarvoor ook middelen beschikbaar te stellen.

In 2021 start de volgende etappe van de ontdekkingstocht.

B AANBEVELINGEN

De ervaringen die zijn opgedaan in 2019 en 2020 zijn vertaald in zes aanbevelingen. Deze zijn bruikbaar voor de vervolgstappen in 2021. Ze zijn ook bruikbaar voor regionale samenlevingen elders in Nederland, waar inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en overheden op zoek zijn naar een andere manier van samenwerken.

De aanbevelingen zijn subjectief en niet wetenschappelijk onderbouwd. Ze zijn daarom veeleer te beschouwen als werkhypotheses die gaandeweg de ontdekkingstocht naar voren zijn gekomen. Het is waardevol om in 2021 in Sittard-Geleen en in andere gemeenten de volgende werkhypotheses te testen en (wetenschappelijk) te valideren.

1. Start de interne verandering extern
2. Zoek de intrinsieke overtuiging
3. Innoveer
4. Experimenteer, leer en schaal op
5. Weet waar je staat, waar je naar toe wilt en hoe je er komt
6. Versterk elkaar

1 Start de interne verandering extern

Einstein: *“We kunnen onze problemen niet oplossen met het zelfde denken dat we gebruikten toen we de problemen creëerden”.*

Andere perspectieven zijn nodig en die vindt je buiten om de simpele reden dat je daar mensen aantreft die denken en doen vanuit andere perspectieven. Meedenken vanuit de perspectieven van de mensen buiten maakt bij hen energie los. Deze energie inspireert bestuurders en ambtenaren en geeft hen comfort om te veranderen omdat de maatschappelijke relevantie heel direct zichtbaar maakt. Intern veranderen krijgt dan het karakter van meebewegen met de samenleving.

2 Zoek de intrinsieke overtuiging

Binnen de overheid zijn we gewend om te denken en te handelen in de reeks visie, kaders, beleid, programma en uitvoering. Bedacht door een klein deel van de samenleving en vastgelegd in handboeken. Als iedereen zich houdt aan die handboeken dan komt het goed. Waar het niet goed gaat komen er visies, kaders en regels bij. In extreme situaties kan het effect precies het tegenovergestelde zijn van hetgeen in de oorsprong de bedoeling was. De toeslagen affaire is een voorbeeld van zo'n extreme situatie.

Er komt veel samenwerkingsenergie vrij als in de samenleving de dialoog gevoerd wordt over wat de mensen bindt. Wat hun centrale waarden zijn. Wat hun intrinsieke overtuiging is. Wat hun interne kompas is als we op een kruispunt van keuzes staan. Intern kompas versus extern handboek.

3 Innoveer

Sneller reizen was lang een kwestie van snellere paarden. Een innovator kwam met het idee van een auto. Niet iedereen is een innovator, maar iedereen kan ruimte geven aan innovaties en een actieve rol vervullen om samen succesvol te innoveren. Creëer in de samenleving omstandigheden waardoor innovaties in grotere omvang en met meer succes tot stand komen.

4 Experimenteer, leer en schaal op

Henry Ford: *“Er zijn geen grote problemen, er zijn gewoon heel veel kleine problemen”*. Kleine problemen lenen zich er voor om er mee op kleine schaal te experimenteren en op kleine schaal er van te leren. Kan het probleem in het ‘laboratorium’ worden opgelost, dan kan er buiten getest, geleerd en opgeschaald worden. Zo kan een hele grote opgave zoals de energietransitie’ opgelost worden door veel kleine problemen aan te pakken.

Mislukken hoort bij experimenteren, opgeven niet.

5 Startpunt, eindbestemming, routekaart en vehikel

Zorg dat je je zaken op orde hebt. Weet wat je startpunt is. Wat zijn je exacte coördinaten die je in de navigatiesysteem ingeeft. Waar sta ik op basis van de 40 indicatoren van de Brede Welvaartsmonitor die het beeld geven hoe het met je inwoners gaat.

Weet wat je eindbestemming is. Weet wat je stip op de horizon is. In Sittard-Geleen wordt het beeld van de eindbestemming steeds scherper: een wereld die je beter achter laat dan je deze hebt aangetroffen, waarin iedereen in staat is om mee te doen en waar kloven tussen groepen worden overbrugd.

Gebruik de goede routekaarten. Bepaal de tussenbestemmingen/mijlpalen die het verschil zullen maken voor de brede welvaart van inwoners. Deze mijlpalen, c.q. de doorbraken die gerealiseerd moeten worden om daar te komen, is waar de gezamenlijke energie op gericht moet zijn.

Gaan we te voet, met de auto of de TGV. Soms is het effectiever om te voet te gaan, soms is de TGV beter. Organiseer als samenleving vehikels waarin inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en overheden nieuwe perspectieven vinden, hun gezamenlijke overtuiging kunnen ontdekken, kunnen innoveren, kunnen experimenteren en kunnen opschalen. Een maatschappelijke BV – zoals bedoeld door het besluit van de ministerraad in 2020 en gericht op impact ondernemen – is een interessant vehikel waar partijen onafhankelijk, gelijkwaardig en opgavengericht met elkaar co-creëren.

6 Versterk elkaar

Wie is de spelverdeler, wie geeft van de flanken de beslissende voorzet, wie speelt zich vrij om het doelpunt te maken en wie is de betrouwbare sluitpost in het doel.

Hoe ziet het gemeentelijke team uit waarin de spelers elkaar versterken? Er zal verder getraind moeten worden met de volgende veldbezetting:

- De expert, die beschikt over de inhoudelijke kennis over specifieke onderwerpen en deel uitmaakt van een intern en extern kennisnetwerk;
- De co-creator die beschikt om het vermogen om vanuit het perspectief van anderen vernieuwende oplossingen te ontwikkelen;
- De facilitator die het team ondersteunt in planning, samenwerkingsfaciliteiten, financiën en data;
- De innovator, die beschikt over het vermogen om interne en externe partijen te inspireren, te coachen en beschikt over de technieken om innovaties tot stand te brengen;

Een goede doelman is geen goede spits. Een goede spelverdeler is niet de doelpuntenmaker. Vervaging van de rollen van de teamleden zal leiden tot een gemiddelde kwaliteit van het hele team. Een sterke rolbezetting zal leiden tot een excellent team dat in de samenleving het verschil kan maken voor de brede welvaart van onze inwoners.

C PROCESVERLOOP

- 1. Startsituatie: april 2018**
- 2. Dialoog met de samenleving: september – december 2018**
- 3. Leren innoveren: maart – december 2019**
- 4. Starten met experimenteren: januari – maart 2020**
- 5. Ervaringen omzetten in structurele aanpak: april 2020 >>>**

1 Startsituatie: april 2018

In het coalitieakkoord SAMEN DUURZAAM is het volgende opgenomen over de samenwerking met onze maatschappelijke partners:

“Besturen met, voor en door de inwoners is een speerpunt, de gemeente is er voor de inwoners, niet andersom. Wij zijn niet in staat om alles zelf op te lossen. En de inwoner neemt steeds meer zelf het initiatief, wil gehoord worden, wil meedoen. Beginspraak en meedoen zijn dus belangrijk vanuit deze verschillende motieven.

De gemeenteraad heeft een leidende rol in de beleidsbepaling en vraagt van het college voorstellen die tot stand zijn gekomen met de (vroegtijdige) inbreng van de inwoners. Meepraten en meedenken moeten vanzelfsprekend zijn in de beleidsvorming. De raad wordt betrokken in dat proces. De gemeenteraad zelf zal echter ook die inspraak bevorderen en de inwoners en organisaties actief uitnodigen om het gesprek met de raad aan te gaan. De nieuwe vergaderstijl van de raad met de Ronde-bijeenkomsten en Het Plein (waar openbare presentaties worden gegeven over ontwikkelingen, initiatieven en voorstellen door raadsleden, college, ambtenaren en inwoners en organisaties) faciliteren dat. De gemeenteraad moet in de positie worden gebracht haar kaderstellende en controlerende taak goed te kunnen vervullen. Duidelijkheid over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden horen daarbij.

De samenstelling van de coalitiepartners maakt het duidelijk, er is een brede consensus om het anders te gaan doen. Anders te besturen, met meer aandacht voor de inbreng van de inwoners en betrokken partners. Anders ook, door onze visie duidelijk herkenbaar in gedrag te laten blijken. De complexe uitdagingen in onze gemeente en de keuzes die moeten worden gemaakt vragen om een breed draagvlak. Maar niet alleen dat is een reden om de gemeenschap te betrekken bij onze beleidsvorming en de uitvoering daarvan. De expertise in de gemeente op de verschillende terreinen is groot. Bij het bedrijfsleven en bij de professionele organisaties. En zeker ook bij de inwoners, die ervaringsdeskundig zijn op tal van vraagstukken waarmee zij in de dagelijkse praktijk te maken hebben. Onze inwoners willen steeds vaker zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun situatie, zowel in zorgtaken als in hun directe leefomgeving. Wij zullen dan ook voortbouwen op het programma “burgerparticipatie en wijkgericht werken”. De rol van de gemeente verandert daardoor meer en meer in die van een gelijkwaardige partner met een faciliterende en ondersteunende rol, waar nodig met kaderstelling en budgetten. Doelstellingen worden in samenspraak met de samenleving geformuleerd. Soms voert de gemeente de taken zelf uit, veel vaker zal dat samen met de andere partijen gebeuren en faciliteert de gemeente. Dit alles vraagt om een open en collegiale bestuursstijl. Tijdens het informatieproces is door de informateur, op basis van de gesprekken met alle partijen, een contourennotitie opgesteld waarin een aantal uitgangspunten is opgenomen voor deze nieuwe bestuursstijl. Deze notitie is uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van de bestuursstijl.”

2 Dialoog met de samenleving: september – december 2018

In september 2018 startte de dialoog met de samenleving.

- De volledige verslaglegging van de dialoog met de samenleving is te lezen via <https://samenduurzaaminsittardgeleen.nl/dialoog/>
- De video <https://www.youtube.com/watch?v=vWCBYrXoODs> geeft een impressie van de dialoog met de samenleving

3 Leren innoveren: maart – december 2019

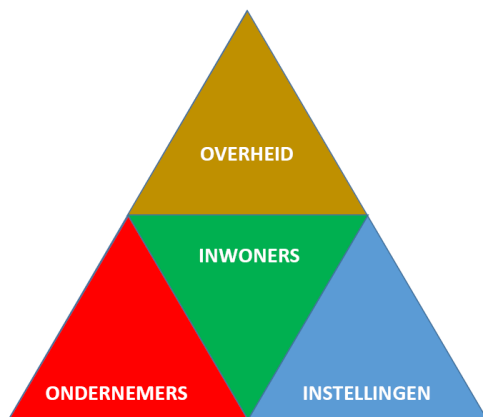
In maart 2018 startte de samenwerking met een aantal innovatie-experts van Chemelot. Zij brengen 'silicon valey ervaring' naar Sittard-Geleen en gebruiken hun expertise en ervaringen om startende bedrijven te begeleiden van idee naar marktoepassing.

De video <https://vimeo.com/240620917> geeft een impressie van hun activiteiten. De samenwerking met de gemeente Sittard-Geleen is gericht op het innoveren van de samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en andere overheden.

We hebben in deze periode geleerd dat de volgende zaken nodig zijn om innoverend samen te werken:

1. Verander van 'bepalen van' naar 'bijdragen in'
2. Ontwikkel nieuwe denkramen
3. Ontdek gezamenlijke waarden
4. Ga experimenterend aan de slag

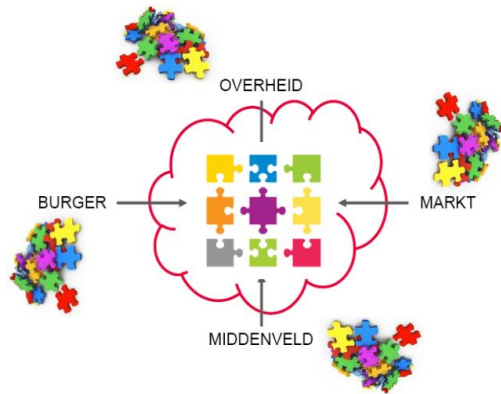
3.1 Van bepalen naar bijdragen

In het traditionele samenwerkingsmodel is het de overheid die bepaalt:

- binnen welke regels de ondernemers en anderen activiteiten kunnen ondernemen;
- hoeveel middelen maatschappelijke instellingen ontvangen voor bijvoorbeeld onderwijs en zorg;
- welke diensten en producten worden aangeboden aan inwoners;

Dit model heeft ons in de vorige eeuw veel gebracht, maar is nu niet meer effectief. De grenzen tussen partijen vervagen want instellingen gaan zich gedragen als marktpartijen, ondernemers nemen maatschappelijke verantwoordelijkheden op zich en inwoners hebben een veel meer divers leef- en werkpatroon. Bovendien is de wereld waarin deze partijen samenwerken mondiaal, zeer complex en voortdurend onderhevig aan maatschappelijke en technologische veranderingen.

De VNG motiveert gemeenten om met maatschappelijke partners de 'tussenruimte' op te zoeken.

In deze 'tussenruimte' liggen complexe maatschappelijke opgaven van inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en gemeente. Geen van de partijen bepaalt. Alle partijen dragen bij.

Bijzonder aan deze samenwerking is dat elk van de partijen eigen 'puzzelstukjes' heeft en dat er geen voorbeeld is van de 'puzzel', die zij samen gaan leggen om hun complexe maatschappelijke opgave op te lossen.

In dit samenwerkingsmodel is beleid niet iets dat de gemeente bedenkt en inbrengt in de samenwerking met van inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. In het nieuwe samenwerkingsmodel komen de partijen tot een gezamenlijke oplossing. In het geval is dat voor de realisatie van de oplossing publiek beleid moet worden vastgesteld, dan is dat het beleid dat door de gemeente opgesteld wordt. De doorwerking van nationale en Europese wetgeving is hier uiteraard de uitzondering op.

Cultuurverandering

De nieuwe werkwijze van co-creatie vraagt ook van onze eigen organisatie een cultuurverandering. Hiertoe is de samenwerking opgezocht met het landelijke AenO fonds dat "gemeenten ondersteunt om het verschil te maken in de samenleving". Met een bedrag van €50.000 voor de inzet van de Brightlands Innovation Factory en het bieden van een klankbord steunt het AenO fonds deze cultuurverandering.

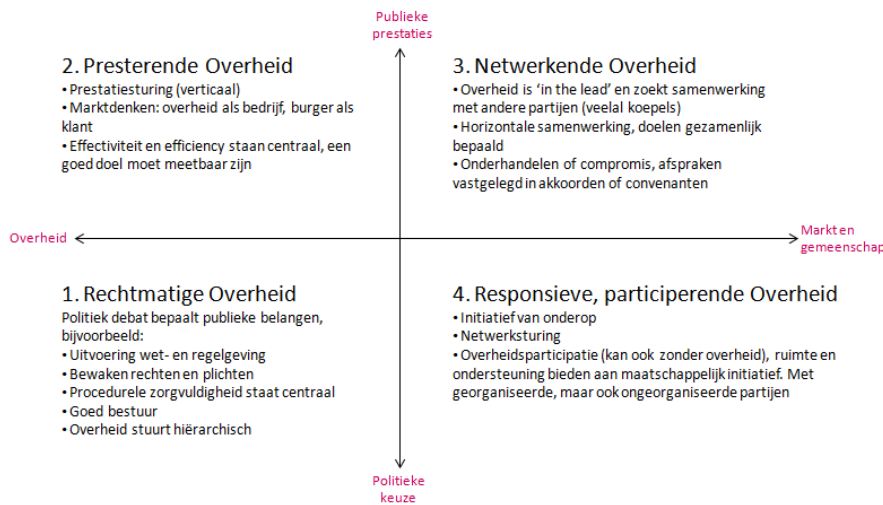
Aan het AenO fonds is in januari 2020 de onderstaande tussenevaluatie toegestuurd.

"Regisseren, omgevingsbewustzijn en creativiteit zijn als belangrijkste competenties vastgesteld voor dit leertraject.

Een groep medewerkers (+- 12) is direct betrokken bij het proces Samen Duurzaam.

We zien een verschuiving van de rol van de overheid. Daar waar die vroeger met name gericht was om rechtmatigheid en prestaties, komen daar nu ook de rollen van een netwerkende en responsieve overheid bij.

Rollen van de overheid in de samenwerking met de energieke samenleving:

Dit vraagt van de medewerkers dus ook andere competenties behorende bij die nieuwe rollen. Juist dát staat centraal in het traject van Samen Duurzaam en daarbij worden de medewerkers gecoacht door de ervaringsexperts van de Brightlands Innovation Factory.

Diepteinterviews

In interviews met deze collega's hebben wij hen aan het begin van het traject gevraagd in hoeverre zij zich voldoende toegerust voelen om vanuit deze nieuwe rollen te werken. Om de rollen wat meer op medewerkersniveau te vertalen, hebben we bij de uitvraag gebruik gemaakt van het model van Quinn. We hebben gevraagd welke rol zij op dit moment bij zichzelf vinden passen, maar ook welke vaardigheden of gebieden zij nog graag verder willen ontwikkelen (d.m.v. training). Hieronder een aantal uitkomsten:

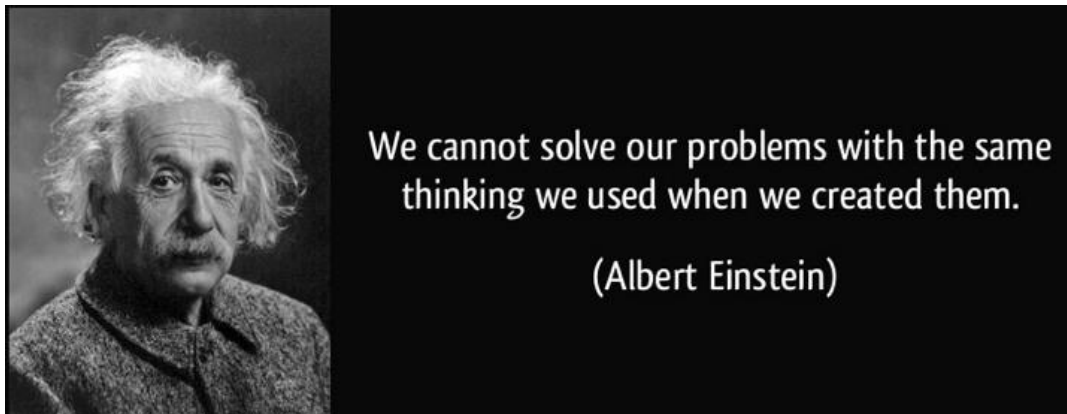
- *De betrokkenen kozen allen voor ten minste twee rollen waarin zij zichzelf positioneren. Deze bevinden zich op één rol na (producent) volledig in de bovenste helft van het model, binnen de domeinen samenwerken en creëren.*
 - *Bemiddelaar (4)*
 - *Innovator (3)*
 - *Mentor (3)*
 - *Stimulator (3)*
 - *Producent (2)*
 - *Mentor (1)*

- *Op de volgende gebieden of vaardigheden zou men graag verder gecoacht of getraind willen worden:*
 - *Creatief denken (1)*
 - *Conflictmanagement: het verenigen van visies, rollen en verantwoordelijkheden. (1)*
 - *Effectiviteit: hoe kan meer invloed worden uitgeoefend op (de snelheid van) verandering? (1)*
 - *Interne kennisdeling (1)*
 - *Intervisiemomenten, reflectie en interne coaching (3)*
 - *Netwerkanalyse en politieke sensitiviteit (1)*
 - *Procesbegeleiding aan de hand van werkvormen (1)*
 - *Procesregie: regie op het interne en externe gesprek over opgaves. (1)*
 - *Veranderkunde en verandermanagement (1)*
 - *Verbindend communiceren (1)*
 - *Oordeelsvrij luisteren (1)*

Uit de gesprekken met de direct betrokken medewerkers blijkt dat de begeleiding van de Brighthlands Innovation Factory de medewerkers al meer handvatten heeft gegeven om toegevoegde waarde te leveren vanuit de 'nieuwere rollen'. Ze hebben ervaring opgedaan met 2-daagse, met labs, met experimenten. Verder hebben medewerkers zelf ervaren hoe het is om binnen een proces de oude rol (oplossingen aandragen, uitvoeren, overnemen) los te laten en vanuit de nieuwe(re) rol invulling te geven. Dit is voor hen bijvoorbeeld herkenbaar omdat zij de rol van bijvoorbeeld expert goed hebben ingevuld of voornamelijk als procesbegeleider en netwerker hebben opgetreden.”

3.2 Ontwikkel nieuwe denkramen

Op 17 december 2019 hield professor Kees Dorst van de universiteit van Sydney in Sittard-Geleen een masterclass SAMEN DUURZAAM. Hij leerde ons dat nieuwe denkramen ons een ander beeld geven van een probleem én mensen uit andere netwerken betrokken raken die bijdragen in het oplossen van het probleem. In de wetenschap van 'design thinking' is zijn werk in de uitgaanswijk Kings Cross in Sydney baanbrekend. Na middernacht waren er in de weekends vechtpartijen en rellen. De overheden in Sydney probeerden - zonder succes - de problemen op te lossen vanuit het denkraam van 'openbare orde'. Na een grondige analyse en het betrekken van alle betrokken partijen – inclusief de jongeren die de overlast veroorzaakten – ontwikkelden Kees Dorst en zijn team het denkraam van het uitgaansgebied in Sydney als muziektfestival. Het effect was verbluffend. Er kwamen oplossingen die nog helemaal in beeld waren geweest en de problemen verdwenen. De masterclass SAMEN DUURZAAM van professor Kees Dorst is te zien in een korte video van 4 minuten via <https://www.youtube.com/watch?v=KgxtDjNsK2A> en een wat langer video van 15 minuten via https://www.youtube.com/watch?v=79MOKl1Q_lq

3.3 Ontdek gezamenlijke waarden

We leerden dat samenwerken beter gaat als partijen sterke gezamenlijke waarden hebben. Waarden die het waard zijn om er voor te vechten!

Op 28 en 29 mei 2018 werd tijdens een tweedaagse werksessie verdiept door maatschappelijke partners en gemeente op gezamenlijke waarden van energietransitie & innovatie en arbeidsmarkt. Op 11 en 12 september gebeurde dat voor de gezamenlijke waarden van jeugd en gezondheid.

Een impressie van het gesprek over gezamenlijke waarden is te zien via <https://www.youtube.com/watch?v=n8JRiS26lQY>

3.4 Ga experimenterend aan de slag

In Silicon Valley worden geen uitgebreide plannen gemaakt. Gedreven door gezamenlijke waarden ontstaan ideeën. Het succes van veel bedrijven is dat ze snel en experimenterend aan de slag gaan. Prototype na prototype komt op tafel en gaat van tafel tot er iets is dat echt werkt én waardevol is voor gebruikers/klanten.

De stap van waarden naar experimenten werd gezet tijdens de tweedaagse werksessies in mei en september 2019. Een korte impressie hiervan is te zien via <https://www.youtube.com/watch?v=aj5nijhSYk8>

4 Starten met experimenteren: januari – maart 2020

Stadslab “Geleen Circulair”

In dit Stadslab co-creëren Centrummanagement Geleen, ontwerpers, ondernemers, Chemelot, ZO Wonen en scholen. In de transformatie naar een samenleving zonder fossiele brandstoffen en waar alle afval de grondstof is voor nieuwe producten, moet de Chemelot Circular Hub het innovatie-knooppunt worden voor de transformatie van de industrie. Het centrum van Geleen kan hierbij uitgroeien tot het innovatie-knooppunt in Zuid-Limburg/Euregio voor de transformatie van centra, wijken en dorpen. Dit richt zich op:

- duurzaam consumeren
- renoveren en bouwen
- vitaal leefklimaat
- groene energie
- mobiliteit

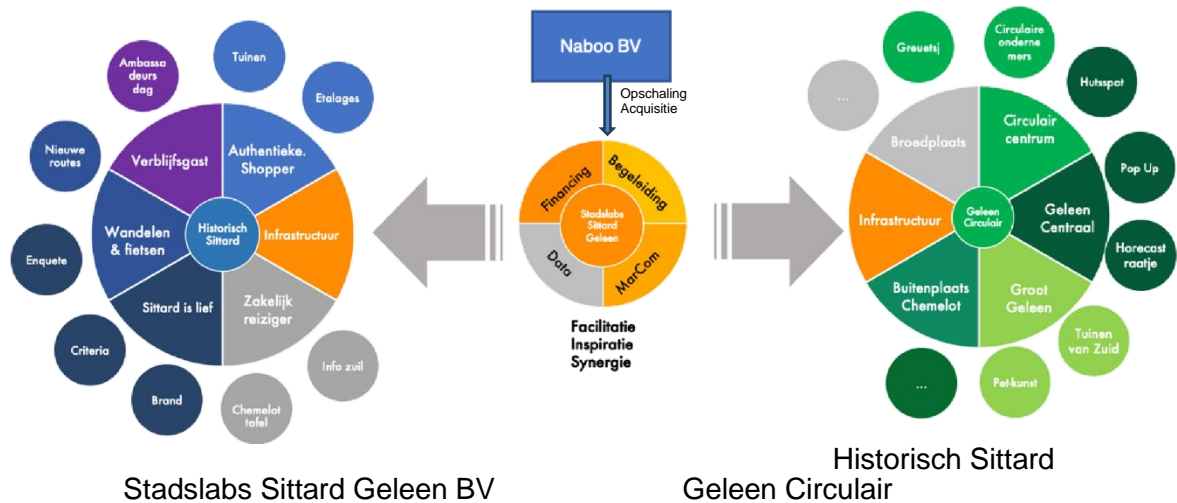
Stadslab “Historisch Sittard”

In dit Stadslab co-creëren winkeliers, horecaondernemers, Centrummanagement, de Domijnen, Visit Zuid-Limburg met als doel het vergroten van de toeristische aantrekkingskracht van de historische binnenstad van Sittard en de gemeente Sittard-Geleen in het geheel. Met de expertise van de verschillende partners wordt binnen dit project vanaf 2020 gezamenlijk invulling gegeven aan het stimuleren van de lokale economie door het aantrekken van meer bezoekers. Al experimenterend worden acties uitgevoerd die:

- het imago van de historische binnenstad versterken als “Lieve Stad” (naar een liedje van Toon Hermans), waarbij gastvrijheid een belangrijk element is. Voorbeeld hierbij is de “Chemelot tafel” in restaurants van de binnenstad, waarvan individuele inwoners en bezoekers van Chemelot en de Brightlands Chemelot Campus gebruik kunnen maken en er nieuwe waardevolle ontmoetingen ontstaan.
- specifiek zijn gericht op doelgroepen: wandelaars/fietsers, zakelijke reizigers, verblijfstoeristen en authentieke shoppers. Voorbeeld is het leggen van contacten tussen binnenstad-ondernemers/hoteliërs met grote internationale bedrijven in de regio.
- Speurtochten in het centrum
- Promoten van wandelroutes die door de historische binnenstad lopen
- ‘Sittard-is-lief-tafel’ in restaurants, waar zakelijke reizigers elkaar kunnen ontmoeten en/of in contact kunnen komen met voor het interessante personen uit de stad
- Toename van het aantal ondernemers dat actief participeert in het concreet maken van “Lieve stad”

5 Ervaringen omzetten in structurele aanpak: april 2020 >>>

5.1 Algemeen

Stadslabs Sittard Geleen BV

Naast het co-creëren in experimenten waar de focus lag in 2020, is het nodig dat er in deze fase regie wordt gevoerd binnen de Stadslabs en op het totaal van de Stadslabs. De individuele Stadslabs dienen te worden gefaciliteerd en er dienen heldere juridische en financiële kaders zijn, waarbinnen de Stadslabs werken aan experimenten. De Stadslabs Sittard Geleen BV, hierna te noemen "SLSG".

Voor deze centrale regie, facilitatie en inspiratie functie is gekozen voor een BV structuur voor de SLSG. Daarbij wordt voorgesorteerd op een nieuwe BV vorm, de maatschappelijke BV, of BVm.

De SLSG BVm moet voldoen aan de volgende eisen:

- De SLSG BVm levert zijn product of dienst primair om bij te dragen aan een maatschappelijk doel dat is vastgelegd in de statuten in plaats van vanuit een winstdoelstelling.
- Een deel van de omzet wordt opnieuw geïnvesteerd in het bereiken van de maatschappelijke doelen en/of de verdeling van de winst en vermogen wordt beperkt om te zorgen dat het maatschappelijke doel voorgaat.
- De onderneming identificeert zijn relevante stakeholders en gaat daar minimaal een keer per jaar de dialoog mee aan.
- De SLSG BVm is transparant op hun website en andere openbare publicaties, over de meest materiële gecreëerde maatschappelijke waarde.
- De SLSG BVm is onafhankelijk van overheden en andere entiteiten om een eigen strategie te kunnen nastreven.

Alhoewel de maatschappelijke BV wettelijk nog geformaliseerd moet worden, is ervoor gekozen nu al zich op te stellen als conform de eisen voor een BVm. Zodra het mogelijk is zal de SLSG BV formeel omgezet worden in een BVm. Het is onze verwachting dat de BVm structuur in 2021 door Den Haag geformaliseerd zal worden.

De Stadslabs Sittard Geleen (SLSG) BV is op 28 december 2020 formeel opgericht en staat ingeschreven bij de KVK onder nr 81300417.

De financiële administratie van de SLSG BV is ondergebracht bij het lokale accountantskantoor BPV BV, gevestigd te Geleen.

Stadslabs Geleen Circulair en Historisch Sittard

De Stadslabs Geleen Circulair en Historisch Sittard worden niet als aparte juridische entiteiten opgezet. Wel wordt er een aparte projectadministratie per Stadslab en per experiment binnen de hoofdadministratie opgezet. Verder zal er per Stadslab een adviesraad worden ingesteld die wordt samengesteld uit de partners en deelnemers van de labs.

Dagelijks bestuur

Het dagelijkse bestuur van de SLSG BV zal gevormd worden door mevr. P. Strijland en dhr. L. Klinkers. Wij zijn geïnteresseerd om samen één FTE in te vullen voor een duur van in principe twee jaar. Het is de intentie om in deze periode een geschikte full-time bestuurder te vinden voor de Stadslabs.

Adviesraad

De SLSG BV zal binnen drie maanden na oprichting een aantal adviesraden instellen die het bestuur van de Stadslabs op centraal en individueel Stadslab nivo zullen adviseren.

De adviesraad SLSG BV bestaat uit een diverse, gemengde samenstelling hebben, representatief voor de diversiteit van de maatschappelijke problemen die bij de Stadslabs aan de orde komen. Daarbij denken we aan in ieder geval een (wethouder) vertegenwoordiger namens de Gemeente Sittard Geleen, een a twee Chemelot (Dhr. Radix of Schaap) campus (dhr. Kip), ZoWonen (Janine Goderij), Onderwijs, LIOF (Dhr. Tys van Elk heeft reeds toegezegd). Verdere kandidaten komen uit de hoek van ondernemers, provincie, etc.

De adviesraden Geleen Circulair en Historisch Sittard worden samengesteld uit de deelnemers van de experimenten en partners.

Vestiging Stadslabs

De Stadslabs moeten zichtbaar in het centrum van de stad aanwezig zijn. De statutaire vestigingslocatie voor de SLSG BV wordt voorlopig Markt 34 in Geleen. Van hieruit zal ook Geleen Circulair gaan opereren. Een geschikte locatie in Sittard moet nog bepaald worden. Allicht kan tijdelijk vanuit CM Sittard geopereerd worden.

5.2 Wat gaan de Stadslabs in 2021 doen?

Algemeen

De Stadslabs in Sittard-Geleen kanaliseren de liefde voor de stad en versterken de relaties in onze gemeenschap. De Stadslabs mobiliseren creativiteit, matchen ideeën aan oplossingen en problemen en een klein deel daarvan worden innovaties die door de hele stad opgepakt kunnen worden. Deelnemers aan de Stadslabs houden van Sittard-Geleen en zetten hun talent, expertise en mooie ideeën, vaak belangeloos, in voor onze stad.

Dit doen de Stadslabs door:

- Ideeën voor de stad te verzamelen en te versterken. Vervolgens wordt een match gemaakt met mensen voor wie dat idee een probleem oplost of worden er mensen gezocht wiens expertise kan bijdragen aan de realisatie van dit idee. Hierdoor ontstaan er Experimenten. Zo wordt de creatieve expertise in Sittard-Geleen relevant voor de stad.
- Vragen van organisaties in ons netwerk uit te zetten en te matchen aan mensen met creatieve ideeën. Zo wordt een cultuur van co-creatie in Sittard-Geleen bevorderd.
- De match tussen idee en oplossing actief te communiceren en op die manier anderen te motiveren om hun ideeën voor de stad in te brengen en hun vragen aan de stad te durven stellen. Zo dragen we bij aan meer maatschappelijk initiatief en open instituties.
- Te inventariseren wie zich belangeloos wil inzetten voor de stad en hun expertise inzichtelijk maken. Zo wordt gebouwd aan een netwerk van een betrokken samenleving, de Stadmakers Sittard Geleen community.
- Het ontwikkelen van en experimenteren met nieuwe, innovatieve manieren van werken, zoals gebruik van data, co-creatie, en al-doende leren.

Stadslab "Geleen Circulair"

In dit Stadslab co-creëren op dit moment Centrummanagement Geleen, ontwerpers, ondernemers, Chemelot, ZO Wonen en scholen. Daar zullen in 2021 nog vele nieuwe stadmakers zich bij aansluiten.

In de transformatie naar een samenleving zonder fossiele brandstoffen en waar alle afval de grondstof is voor nieuwe producten, moet de Chemelot Circular Hub het innovatie-knooppunt worden voor de transformatie van de industrie. Het centrum van Geleen kan hierbij uitgroeien tot het innovatieknooppunt in Zuid-Limburg /Euregio voor de transformatie van centra, wijken en dorpen.

Het Stadslab Geleen Circulair richt zich op de volgende hoofdthema's:

- Duurzaam consumeren
- Renoveren en bouwen
- Groen en vitaal leefklimaat
- Groene energie
- *Duurzame mobiliteit*

Stadslab “Historisch Sittard”

In dit Stadslab co-creëren winkeliers, horecaondernemers, Centrummanagement, de Domijnen, Visit Zuid-Limburg, en Hogeschool Zuyd, met als doel het vergroten van de toeristische aantrekkingskracht van de historische binnenstad van Sittard en de gemeente Sittard-Geleen in het geheel. Met de expertise van de verschillende partners wordt binnen dit project vanaf 2020 gezamenlijk invulling gegeven aan het stimuleren van de lokale economie door het aantrekken van meer bezoekers. Al experimenterend worden acties uitgevoerd die:

- het imago van de historische binnenstad versterken als “Lieve Stad” (naar een liedje van Toon Hermans), waarbij gastvrijheid een belangrijk element is. Voorbeeld hierbij is de “Chemelot tafel” in restaurants van de binnenstad, waarvan individuele inwoners en bezoekers van Chemelot en de Brightlands Chemelot Campus gebruik kunnen maken en er nieuwe waardevolle ontmoetingen ontstaan.
- specifiek zijn gericht op doelgroepen: wandelaars/fietsers, zakelijke reizigers, verblijfstoeristen en authentieke shoppers. Voorbeeld is het leggen van contacten tussen binnenstad-ondernemers/hoteliërs met grote internationale bedrijven in de regio.

5.3 Concrete activiteiten in 2021

De volgende concrete uitkomsten en bijbehorende acties zijn de komende twaalf maanden te verwachten van de Stadslabs.

Stadslabs Sittard-Geleen (overkoepelend)

- **Co-creatie met stadmakers**
 - De ontwikkeling en begeleiding van een groeiende actieve stadmakers community in Sittard en Geleen.
 - De Stadslabs als een gewaardeerde co-creatie partij in de stad;
 - Uitbreiden van partner netwerk
- **Professionalisering stadslabs** op juridisch, financieel en operationeel gebied;
 - Een transparante Stadslabs organisatie;
 - Een duurzaam businessmodel en financiering voor de Stadslabs;
 - Inrichting als een maatschappelijke BV;
 - Aantrekken nieuwe financiële partners
- **Innovatieve en effectieve werkwijzen**
 - De eerste aanzet tot een digitale en datastrategie voor de Stadslabs;
 - Inwoner participatie
 - Actiegericht werken (al-doende leren)

- **Vergroten zichtbaarheid**
 - Actieve marketing en communicatie gericht op de Stadmakers (inwoners, ondernemers, overheid en instellingen) van Sittard en Geleen;
 - Organisatie van de eerste Stadslabs Sittard Geleen week: een innovatie festival in zowel Sittard als Geleen waar uniek aandacht wordt besteed op Geleen Circulair en Historisch Sittard. Voor en door de Stadmakers. Uiteraard kan dit pas gepland worden als Covid volledig onder controle is.

Stadslab Geleen Circulair

- **Circulariteit van vastgoed en openbare ruimte**
 - Verdere uitwerking 'masterplan' Geleen Centraal en eerste activiteiten in een aantal van de panden;
 - Voorbeeldprojecten rond vergroening en duurzaamheid o.a. in panden horecastraatje
 - Het opstarten van de circulaire broedplaats in het Schunckgebouw met hieraan gekoppeld het aantrekken van de eerste circulaire ondernemers voor de Broedplaats
 - Uitwerking van innovatieve leegstands aanpak door verdiepende gesprekken met makelaars, vastgoedeigenaren en Streetwise om elkaar een beter beeld te geven in vraag en aanbod;
 - Creatief gebruik van leegstaande etalages/panden voor communicatiedoeleinden rond circulair Geleen
- **Circulair leven en werken**
 - Diverse workshops voor inwoners en ondernemers op het gebied van circulariteit
 - Het opstarten van de circulaire broedplaats in het Schunckgebouw met hieraan gekoppeld het aantrekken van de eerste circulaire ondernemers voor de Broedplaats
 - Aantrekken van nieuwe deelnemers, experimenten en partners binnen de vijf grote thema's van Geleen Circulair;
- **Bevorderen van samenwerking en burgerparticipatie**
 - Diverse workshops/masterclasses door Hutspot met/voor/door vooral jongeren in twee panden in het 'horecastraatje'.
 - Opstarten van diverse activiteiten met partijen op Chemelot zoals bv Chill;
 - Actieve burgerparticipatie in vier binnentuinen en workshop particuliere tuineigenaren, als onderdeel van 'de tuinen van Zuid', met ZO Wonen als partner;
 - Groeiende band tussen Geleen. Chemelot en de campus;

- **Verbeteren van het imago en de leefbaarheid van de stad**
 - door de effecten van leegstand te verminderen en te zorgen dat de openbare ruimte goed onderhouden en groen is.
 - Aankleden leegstaande etalages en korte-termijn effecten van leegstand minimaliseren
 - Uitwerking van innovatieve structurele leegstands aanpak door verdiepende gesprekken met makelaars, vastgoedeigenaren en Streetwise om elkaar een beter beeld te geven in vraag en aanbod;
 - Vergroenen van de binnenstad, o.a. doordat winkeliers planten voor hun pand plaatsen
 - Groenonderhoud, onder andere met de actie om de stadstuinen te onderhouden
- **Inzichten vergaren**
 - door diepgaande “klant” gesprekken en data creatie
 - constante enquêtes van bezoekers
 - diepgaande interviews met ondernemers en bezoekersgroepen (zakelijke reiziger, wandelaar/fietser, authentieke shopper, verblijfs gast)
- **Sittard als toeristische bestemming profileren**
 - Ambassadeursdagen: Gericht op de personen binnen grote bedrijven in de regio, die overnachtingen boeken voor zakelijke reizigers die zij ontvangen en op verblijfsaccommodaties in het Heuvelland, die hun gasten adviseren over dagtripjes in Zuid-Limburg;
 - Het promoten, uitbreiden en verbeteren van wandel en fietsroutes die door de historische binnenstad lopen;
 - Uitbreiding van activiteiten voor speciale doelgroepen, zoals kinderspeurtochten, specialistische shopping routes, en jogging routes

Verbetering bewegwijzering
- **“Sittard is lief” concept uitbreiden en implementeren**
 - Een ‘Sittard is Lief’ kader dat als leidraad kan dienen voor het meten en beoordelen van de Lieve waarde van toeristische attracties en activiteiten. En daaraan gekoppeld het komen met verbetervoorstellen en ideeën maar vooral ook positieve acties;
 - ‘Sittard-is-lief-tafel’ in restaurants, waar zakelijke reizigers elkaar kunnen ontmoeten en/of in contact kunnen komen met voor het interessante personen uit de stad;
- **Co-creatie met ondernemers en inwoners**
 - Toename van het aantal ondernemers en inwoners dat actief participeert in het concreet maken van “Lieve stad”
 - Het verbeteren van de relatie met de ondernemingen van zeer groot tot net beginnend vanuit het perspectief van Sittard voor de zakelijke reiziger;
 - Het ontwikkelen van een Buddy voor de groeiende groep nieuwe lichte ondernemers die zich vestigen in Sittard-Geleen en die niet thuis zijn in Nederland of zelfs Europa.
 - Ondernemers en inwoners betrekken bij imago en leefbaarheid projecten

D FINANCIËN

Door het AenO fonds werd €50.000 beschikbaar gesteld voor de SAMEN DUURZAAM.

Deze middelen zijn als volgt ingezet:

-
-
-